

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Imitatione Christi

Thomas <von Kempen>

Antverpiae, 1607

Capita Libri secundi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48701](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48701)

LIBER SECVNDVS.

*Admonitiones, ad interna
trahentes.*

Capita Libri secundi.

D E interna conuersatione.	1
De humili submissione.	2
De bono pacifico homine.	3
De pura mente, & simplici intentione.	4
De propria consideratione.	5
De letitia bona conscientia.	6
De amore IESV super omnia.	7
De familiari amicitia IESV.	8
De carentia omnis solatiij.	9
De gratitudine, pro gratia Dei.	10
De paucitate amatorum crucis IESV.	11
De regia via sancta Crucis.	12

D 5 CAP.

CAPVT I.

De interna conuersatione.

Luce 7. I

Ioel 2.

Rom. 14

Psal. 44

Ioan. 14

REGNUM Dei intra vos est, dicit Dominus. Conuerte te, ex toto corde tuo ad Dominum: & relinque hunc miserum mundum, & inueniet anima tua requiem. Disce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire. Est enim regnum Dei, pax & gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis. Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus, paraueris mansionem. Omnis gloria eius & decor, ab intra est, & ibi complacet sibi. Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2 Eia anima fidelis, prepara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur. Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Da

ergo

ergo Christo locum, & ceteris omnibus nega introitum. Cùm Christum habueris, diues es, & sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, vt non sit opus in hominibus sperare. Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter: *Christus autem manet in æternum, & astat vsque in finem firmiter.* *Ioan. 12.*

3 Non est magna fiducia ponenda, *in homine fragili & mortali, etiam si utilis sit & dilectus: neq; tristitia multa ex hoc capienda, si interdum aduerfetur & contradicat. Qui hodie tecum sunt, cras cõtrariari possunt, & è conuerso, sãpè vt aura vertuntur. Pone totam fiduciam tuam in Deo, & sit ipse timor tuus, & amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet benè, sicut meliùs fuerit. Non habes hîc manentem ciuitatem; & vbicumque fueris, extraneus es & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intimè fueris vnitus.* *Ier. 17.* *1. Pet. 5.* *Heb. 13.*

4 Quid hîc circumspicis, cùm iste non sit locus tuæ requierionis? *In cælestibus debet esse habitatio tua, & sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda.* *Phil. 3.*

Sap. 5. cienda. Transeunt omnia, & tu cum eis pariter. Vide, vt non inhaereas; ne capiaris, & pereas. Apud Altissimum fit cogitatio tua, & deprecatio tua ad Christum, sine intermissione dirigatur. Si nescis speculari alta & caelestia, requiesce in passione Christi: & in sacris vulneribus eius, libenter habita. Si enim ad vulnera, & pretiosa stigmata Iesu, deuotè confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

Matt. 1. 5 Christus fuit etiam in mundo, ab
12. 26. hominibus despectus: & in maxima
Io. 15 necessitate, à notis & amicis, inter opprobria derelictus. Christus pati voluit & despici, & tu audes de aliquò conqueri? Christus habuit aduersarios & obloquentes, & tu vis omnes habere amicos & benefactores? Vnde coronabitur patientia tua, si nihil aduersitatis occurrerit? Si nihil aduersitatis vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6 Si semel perfectè introisses in interiora

teriora Iesu, & modicum de ardenti amore eius sapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Iesu, facit hominem seipsum contemnere. Amator Iesu & veritatis, & verus internus & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè conuertere, & eleuare supra seipsum in spiritu, ac fruiuè quiescere.

7 Cui sapiunt omnia, prout sunt, nō vt dicuntur, aut æstimantur; hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quā *Esa. 54.* ab hominibus. Qui ab intra scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda deuota exercitia. Homo internus, citò se recolligit: quia numquā se totum, ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eueniunt, sic se illis accommodat. Qui intus benè dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & peruersos hominum gestus. Tantùm homo impeditur & distrahitur, quantùm sibi res attrahit.

Rom. 8. 8 Si rectè tibi esset, & benè purgatus
esses, omnia tibi in bonum cederent, &
profectum. Ideò multa tibi displicent,
& sæpè conturbant: quia adhuc non es
perfectè tibi ipsi mortuus, nec segrega-
tus ab omnibus terrenis. Nil sic macu-
lat & implicat cor hominis, sicut im-
purus amor in creaturis. Si renuis con-
solari exteriùs, poteris speculari cæle-
stia, & frequenter iubilare interiùs.

CAP. II.

De humili submissione.

Rom. 8. 1 **N**ON magni pendas, quis pro te,
1. vel contra te sit: de hoc age &
Cor. 4. cura, vt Deus tecū sit in omni re, quam
Psal. 27 facis. Habeas conscientiam bonam, &
Deus benè te defensabit. Quem enim
Deus adiuuare voluerit, nullius per-
uersitas nocere poterit. Si tu scis tacere
& pati, videbis proculdubiò auxilium
Domini. Ipse nouit tempus & modum
liberandi te, & ideò te debes illi resi-
gnare. Dei est adiuuare, & ab omni cō-
fusione liberare. Sæpè valde prodest,
ad maiorem humilitatem seruandam,
quòd defectus nostros alij sciunt, &
redarguunt.

2 Quan-

2 Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc facilliter alios placat, & leuiter satisfacit sibi irascentibus. Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit, & consolatur: humili homini se inclinatur: humili largitur gratiam magnam, & post eius depressionem, leuat ad gloriam. Humili sua secreta reuelat, & ad se dulciter trahit & inuitat. Humilis accepta confusione, satis benè est in pace: quia stat in Deo, & non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAP. III.

De bono pacifico homine.

1 **T**ENE te primò in pace, & tunc poteris alios pacificare. Homo pacificus magis prodest, quàm benè doctus. Homo passionatus, etiam bonum in malum trahit, & facilliter malum credit. Bonus pacificus homo, omnia ad bonum conuertit. Qui benè in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem malè contentus est & commotus, variis suspicionibus agitur:

nec

nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit. Dicit sæpè, quod dicere non deberet: & omittit, quod sibi magis fi-

Mat. 7. cere expediret. Cōsiderat, quod alij facere tenentur: & negligit, quod ipse fa-

Act. 1. cere tenetur. Habe ergo primò zelum super teipsum, & tunc iustè zelare poteris etiam proximum tuum.

2 Tu benè scis facta tua excusare & colorare, & aliorum excusationes non vis recipere. Iustius esset, vt te accusares, & fratrem tuum excusares. Si portari vis, porta & alium. Vide, quàm longè es adhuc, à vera charitate & humilitate: quæ nulli nouit irasci, vel indignari, nisi tantùm sibi. Non est magnum, cum bonis & mansuetis conuersari, hoc enim omnibus naturaliter placet; & vnusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit. Sed cum duris & peruersis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacificè posse viuere, magna gratia est, & laudabile nimis, virileque factum.

3 Sunt, qui seipfos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pa-

ce

Gal. 6.
1. Cor.
13.

ce dimittunt: aliis sunt graues, sed sibi
semper grauiore. Et sunt, qui seipfos
in pace retinent, & ad pacem alios re-
ducere student. Est tamen tota pax no-
stra in hac misera vita, potius in hu-
mili sufferentia ponenda, quam in non
sentiendo contraria. Qui melius scit
pati, maiorem tenebit pacem. Iste est
victor sui & dominus mundi, amicus
Christi & hæres cæli.

CAP. IIII.

De pura mente, & simplici intentione.

I **D**VABVS alis, homo subleuatur
à terrenis, simplicitate scilicet
& puritate. Simplicitas debet esse in
intentione, puritas in affectione. Sim-
plicitas intendit Deum, puritas appre-
hendit, & gustat. Nulla bona actio te
impediat, si liber intus ab inordinato
affectu fueris. Si nihil aliud, quam Dei
beneplacitum, & proximi vtilitatem
intendis & quæris, interna libertate
perfrueris. Si rectum cor tuum esset,
tunc omnis creatura speculum vitæ,
& liber sanctæ doctrinæ esset. Non est *Rom. I.*
creatura tam parua & vilis, quæ Dei
bonitatem non repræsentet.

2 Si

Prom. 3. 2 Si tu esses intus bonus & purus,
Pf. 118. tunc omnia sine impedimento videres, & benè caperes. Cor purum, penetrat cælum & infernum. Qualis vnusquisque intus est, taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo, hoc vtique possidet puri cordis homo: Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc meliùs nouit mala conscientia. Sicut ferrum missum in ignem, amittit ruginem, & totum candens efficitur: sic homo integrè ad Deum se conuertens, à torpore exuitur, & in nouum hominem transmutatur.

3 Quando homo incipit tepescere, tunc paruum metuit laborem, & libenter externam accipit consolationem. Sed quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare: tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs graua esse sentiebat.

CAP. V.

De propria consideratione.

Ier. 17. 1 **N**ON possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpè gratia nobis deest, & sensus. Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per negligentiam
 amit-

amittimus. Sæpè etiam non aduertimus, quòd tam cæci intus sumus. Sæpè *Pf. 140.* malè agimus, & peiùs excusamus. Passione interdum mouemur, & zelum putamus. Parua in aliis reprehendimus, & nostra maiora pertransimus. *Mat. 7.* Satis citò sentimus & ponderamus, quid ab aliis sustinemus: sed quantum alij de nobis sustinent, non aduertimus. Qui benè & rectè sua ponderaret, non esset, quod de alio grauitè iudicaret.

2 Internus homo, sui ipsius curam, *Mat. 16* omnibus curis anteponit: Et qui sibi ipsi diligenter intèdit, faciliter de aliis tacet. Numquam eris internus & deuotus, nisi de alienis silueris, & ad te ipsum specialiter respexeris. Si tibi & *1. Cor. 4* Deo totaliter intendis, modicum te *Gal. 1.* mouebit, quod foris percipis. Vbi es, quando tibi ipsi præsens non es? Et quando omnia percurristi, quid (te neglecto) profecisti? Si debes habere pacem, & vnionem veram: oportet, quòd totum adhuc postponas, & te solum præ oculis habeas.

3 Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserues.

ferues. Valdè deficies, si aliquid temporale reputaueris. Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi *Eccles. 1.* fit, nisi purè Deus, aut de Deo sit. Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura. Amans Deum anima, sub Deo despicit vniuersa. Solus Deus æternus & immensus, implens omnia, solatium animæ, & vera cordis lætitia.

CAP. VI.

De lætitia bona conscientia.

I. Cor. 1. **G**LORIA boni hominis, testimonium bonæ cōscientiæ. Habe bonam conscientiam, & habebis semper lætiam. Bona conscientia, valdè multa potest portare, & valdè læta *Sap. 17.* est inter aduersa. Mala conscientia, semper timida est & inquieta. Suauiter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit. Noli lætari, nisi quum benefeceris. Mali numquã habent veram lætitiã, nec internam sentiunt pacem: *Luc. 12.* quia non est pax impiis, dicit Dominus. *Esa. 57.* Et si dixerint: In pace sumus, non venient mala super nos: & quis nobis nocere

nocere audebit? Ne credas eis: quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2 Gloriari in tribulatione, non est *Rom. 8.*
 graue amanti: sic enim gloriari, est glo- *Gal. 6.*
 riari in cruce Domini. Breuis gloria, *Ioan. 5.*
 quæ ab hominibus datur, & accipitur.
 Mundi gloriam, semper comitatur
 tristitia. Bonorum gloria, in conscien- *2. Cor. 3*
 tiis eorum, & non in ore hominum.
 Iustorum lætitia, de DEO, & in Deo
 est: & gaudium eorum, de veritate.
 Qui veram & æternam gloriam desi-
 derat, temporalem non curat. Et qui
 temporalem requirit gloriam, aut non
 ex animo contemnit, minùs amare
 conuincitur cælestem. Magnam habet
 cordis tranquillitatem, qui nec laudes
 curat, nec vituperia.

3 Facile erit contentus & pacatus,
 cuius conscientia munda est. Non es
 sanctior, si laudaris: nec vilior, si vitu-
 peraris. Quod es, hoc es; nec maior dici
 vales, quàm (Deo teste) sis. Si attendis,
 quid apud te sis intus, non curabis,
 quid de te loquantur homines. Homo *1. Reg.*
 videt in facie, Deus autem in corde. *16.*

Homo

Homo considerat actus, Deus verò pensat intentiones. Benè semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ indicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ, signum est.

4 Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet quòd totaliter se Deo commisit. Non enim, qui seipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat. Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAP. VII.

De amore IESU super omnia.

Pf. 118. I **B**EATVS, qui intelligit, quid sit amare Iesum: & contemnere seipsum, propter Iesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Iesus vult solus super omnia amari. Dilectio creaturæ fallax & instabilis: dilectio Iesu, fidelis & perseuerabilis. Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili: qui amplectitur Iesum, firmabitur in æuum. Illum dilige, & amicum tibi retine: qui omnibus recedentibus, te non

non relinquet, nec patietur in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquando separari, siue velis, siue nolis.

2 Teneas te apud Iesum, viuens & moriens: & illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus, solus potest te iuuare. Dilectus tuus talis est naturæ, vt alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tamquam rex in proprio throno sedere. Si scires te benè ab omni creatura euacuare, Iesus deberet libenter tecum habitare. Penè totum perditum inuenies, quidquid extra Iesum, in hominibus posueris. Non confidas, nec innitaris super calamum ventosum: quia omnis caro fœnum, & omnis gloria *Esa. 40.* eius, vt flos fœni cadet.

3 Citò decipieris, si ad externā hominum apparentiam, tantum aspexeris. Si enim tuum in aliis quæris solatium & lucrum, senties sæpius detrimētum. Si quæris in omnibus Iesum, inuenies utique Iesum. Si autem quæris teipsum, inuenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem. Plus enim homo nociuior sibi, si Iesum non quærit, quàm totus mūdus, & omnes sui aduersarij.

C A P.

CAP. VIII.

De familiari amicitia IESU.

I QVANDO Iesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur. Quando verò Iesus non adest, totum durum est. Quando Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est. Si autem Iesus, vnum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Joan. 11 Nonne Maria Magdalena, statim surrexit de loco, in quo fleuit, quando Martha illi dixit: Magister adest, & vocat te? Felix hora, quando Iesus vocat de lachrymis ad gaudium spiritus. Quàm aridus & durus es sine Iesu. Quàm insipiens & vanus, si cupis aliquid extra Iesum. Nonne hoc est maius damnum, quàm si totum perderes mundum?

2 Quid potest tibi mundus conferre, sine Iesu? Esse sine Iesu, grauis est infernus: & esse cum Iesu, dulcis est paradifus. Si fuerit tecum Iesus, nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit Iesum, inuenit thesaurum bonum, immò bonum super omne bonum. Et qui

Rom. 8.
Mat. 13

qui perdit Iesum, perdit nimis multum, & plus quàm totum mundum. *Luc. 12.*
 Pauperrimus est, qui viuit sine Iesu: & ditissimus, qui bene est cum Iesu.

3 Magna ars est, scire cum Iesu conuersari; & scire Iesum tenere, magna prudentia. Esto humilis & pacificus, *Prou. 3.*
 & erit tecum Iesus. Sis deuotus & quietus, & manebit tecum Iesus. Potes fugare Iesum, & gratiam eius perdere, si volueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaueris & perdidideris, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum: Sine amico, non potes benè viuere: & si Iesus, non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis tristis & desolatus. Fatuè igitur agis, si in aliquo *Gal. 6.*
 altero confidis, aut lætaris. Eligendum est magis, totum mundum habere contrarium, quàm Iesum offensum. Ex omnibus ergo charis, sit Iesus solus dilectus specialis.

4 Diligantur omnes propter Iesum, Iesus autem propter seipsum. Solus Iesus Christus, singulariter est amandus: qui solus bonus & fidelis, præ omnibus inuenitur amicis. Propter ipsum, & in ipso, tam amici quàm inimici, tibi

E ci, tibi

ci, tibi sint chari: & pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant & diligant. Numquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet. Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur; neque tu cum alicuius occuperis amore: sed sit Iesus in te, & in omni bono homine.

5 Esto purus & liber ab intus, sine alicuius creaturæ implicamēto. Oportet te esse nudū, & purū cor ad Deum gerere: si vis vacare & videre, quā suavis sit Dominus. Et reuerā ad hoc non peruenies, nisi gratia eius fueris præuentus & intractus: ut omnibus euacuatis & licentiatis, solus cum solo uniaris. Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia. Et quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantū ad flagella relictus. In his non debes deiici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare, & cuncta superuenientia tibi, ad laudem Iesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur æstas; post noctem redit dies; & post tempestatem magna serenitas.

CAP.

CAP. IX.

De carentia omnis solatiij.

NON est graue, humanum contemnere solatium, cum adest diuinum. Magnum est, & valde magnum, tam humano quam diuino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum quaerere, nec ad proprium meritum respicere. Quid magni est, si hilaris sis & deuotus, adueniente gratia? optabilis cunctis hæc hora. Satis suauiter equitat, quem gratia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit: qui portatur ab omnipotente, & ducitur à summo ductore? *Phil. 2.*

2 Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exiit à seipso. Vicit sanctus martyr Laurentius sæculum, cum suo sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro amore Christi, etiam à se tolli clementer ferebat. Amore igitur creatoris, amorem hominis superauit: & pro humano solatio, diuinum bene-

E 2 placi-

placitum magis elegit. Ita & tu, aliquid necessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere. Nec grauer feras, quum ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab inuicem separari.

3 Multum & diu, oportet hominem in seipso certare, antequam discat seipsum plenè superare, & totum affectum suum in Deum trahere. Quando homo stat super seipsum, facilè labitur ad consolationes humanas. Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo dueros sustinere labores.

4 Cùm igitur spiritualis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: sed DEI munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimirù gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio. Quum
ablata

ablata fuerit consolatio non statim desperes : sed cum humilitate & patientia, expecta caelestem visitationem : quoniam potens est Deus amplio- rem tibi redonare cōsolationem . Istud non est nouum, nec alienum viam Dei expertis : quia in magnis Sanctis & in antiquis Prophetis, fuit sæpè talis alterationis modus.

5 Vnde quidam, præfente iam gratia dicebat : Ego dixi in abundantia mea, *Pf. 29.* non mouebor in æternum . Absente verò gratia, quid in se fuerit expertus, adiungit dicens: Auertisti faciem tuam *Ibidem.* à me, & factus sum conturbatus. Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: Ad te Domine clamabo, & ad Deum *Ibidem.* meum deprecabor. Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur dicens : Audiuit Dominus, & *Ibidem.* misertus est mei : Dominus factus est adiutor meus. Sed in quo ? Conuertisti, *Ibidem.* inquit, plâctum meum in gaudium mihi, & circumdedisti me lætitia. Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis & pauperibus, si interdum in feruore, & interdum

Ier. 3.

dum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundum suae beneplacitum voluntatis. Vnde beatus

Iob 7.

Iob ait: Visitas eum diluculo, & subito probas illum.

6 Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiae caelestis? Siue enim adsint homines boni, siue deuoti fratres, vel amici fideles; siue libri sancti, vel tractatus pulchri; siue dulcis cantus & hymni; omnia haec modicum iuuant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate reli-

Luc. 9.

ctus. Tunc non est melius remedium, quam patientia, & abnegatio mei in voluntate DEI.

7 Numquam inueni aliquem tam religiosum & deuotum, qui non habuerit interdum gratiae subtractionem, aut non senserit seruatoris diminutionem. Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui priùs, vel postea, non fuerit tentatus. Non enim dignus est, alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis,

nis,

nis, tentatio præcedens esse signum. Nam tentationibus probatis, cælestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ. *Apoc. 2.*

8 Datur autem consolatio diuina, vt homo fortior sit, ad sustinendum aduersa. Sequitur etiam têtatio, ne se cleuet de bono. Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideò non cesses te præparare ad certamen; quia à dextris & à sinistris hostes sunt, qui numquam quiescunt. *1. Pet. 5.*

CAP. X.

De gratitudine, pro gratia Dei.

1 **C**VR quæris quietem, cùm natus sis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quàm ad consolationes: & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiã. Quis enim secularium, non libenter consolationem & lætitiã spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delicias, & carnis voluptates. Nam omnes deliciæ mundanæ, aut vanæ sunt, aut turpes. Spirituales verò

E 4 deli-

delitiæ, solæ iucundæ & honestæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infusæ. Sed istis diuinis consolationis, nemo semper pro suo affectu frui valet? quia tempus tentationis, non diu cessat.

2 Multum autem contrariatur supernæ visitationi, falsa libertas animi, & magna confidentia sui. Deus benè facit consolationis gratiam dando: sed homo malè agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo. Et *Eccl. 1.* ideò non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati sumus auctori: nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia, dignè gratias referenti: & auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3 Nolo consolationem, quæ mihi auferat compunctionem: nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem. Non enim omne altum, sanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne desiderium, purum: ne omne charum, Deo gratum. Libèter accepto gratiam, unde semper humilior & timorator inueniar, atque ad relinquendum me paratior fiam. Doctus dono gratiæ, & erudi-

eruditus subtractionis verberare, non sibi audebit quicquam boni attribuere: sed potius se pauperem, & nudum confitebitur. Da Deo, quod Dei est: & tibi *Mat. 22* ascribe, quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam & dignam pœnam, pro culpa deberi sentias.

4 Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum: nam summum, *Luc. 14* non stat sine infimo. Summi sancti apud Deum, minimi sunt apud se. Et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores. Pleni veritate & gloria cœlesti, non sunt vanæ gloriæ cupidi. In Deo confirmati & fundati, nullo modo possunt esse elati. Et qui totum Deo ascribunt, quicquid boni acceperunt, gloriam abinvicem non quarunt: sed gloriam, quæ à solo Deo est, volunt: & *Ioan. 5.* Deum in se, & in omnibus Sanctis, laudare super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

5 Esto igitur gratus pro minimo, & eris dignus maiora accipere. Sit tibi minimum, etiam pro maximo: & magis contemptibile, pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur, nullum
E s datum

datum paruum, aut nimis vile videbitur. Nō enim paruum est, quod à summo Deo donatur. Etiam si pœnas & verbera dederit, gratū esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quicquid nobis aduenire permittit. Qui gratiam DEI retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro ablata. Oret, vt redeat: cautus sit & humilis, ne amittat.

CAP. XI.

De paucitate amatorum crucis IESU.

HABET Iesus nunc, multos amatores regni sui caelestis, sed paucos baiulatores suæ crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mensæ, sed paucos abstinentiæ. Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo, aut cum eo aliquid sustinere. Multi Iesum sequuntur, vsque ad fractionem panis: sed pauci vsque ad bibendum calicē passionis. Multi miracula eius venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi Iesum diligunt, quamdiu aduersa non contingunt.

Luc. 9.
22.

tingunt. Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu cōsolationes aliquas ab ipso percipiunt. Si autem Iesus se absconderit, & modicum eos reliquerit, aut in querimoniam, vel in deiectionem nimiam cadunt.

2 Qui autem Iesum propter Iesum, & nō propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt. Et si numquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere velent.

3 O quantum potest amor Iesu purus, nullo proprio commodo, vel amore permixtus! Nōne omnes mercenarij sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt? nōne amatores sui magis, quàm Christi probantur, qui sua commoda, & lucra semper meditantur? Vbi inuenietur talis, qui velit Deo seruire gratis? *Phil. 2.*

4 Rarò inuenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum quis inueniet? Procul & de vltimis finibus pretiū eius. Si de- *Pro. 31.*
 E 6 derit

derit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est. Et si fecerit pœnitentiam magnam, adhuc exiguum est. Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est. Et si habuerit virtutem magnam, & deuotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: Scilicet vnum, quod summè sibi necessarium est. Quid illud? Vt omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de priuato amore retineat. Cumque omnia fecerit, quæ facienda nouerit, nil se fecisse sentiat.

Mat. 16

Luc. 17

Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate seruum inutilem se pronunciet, sicut Veritas ait: Cùm feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, serui inutiles sumus. Tunc verè pauper, & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere: Quia vnicus & pauper sum ego. Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior: qui se & omnia, relinquere scit, & ad infimum se ponere.

Pf. 24.

CAP.

CAP. XII.

De regia via sanctæ Crucis.

IDURVS multis, videtur hic sermo: Abnega te ipsum, tolle crucem tuam, & sequere Iesum. Sed multo durius erit, audire illud extremum verbum: Discedite à me maledicti, in ignem æternum. Qui enim modo libenter audiunt, & sequuntur verbum crucis; tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis. Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum venerit. Tunc omnes serui crucis, qui se crucifixo conformauerunt in vita, accedent ad Christum iudicem, cum magna fiducia.

2 Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum? In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus; in cruce infusio supernæ suauitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus; in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam, & sequere Iesum, & ibis in vitam æternam. Præcessit

Mat. 26

Mat. 25

Ps. 111.

Luc. 14

cessit

107 19. cessit ille baiulans sibi crucem, & mortuus est pro te in cruce: vt & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce. Quia si commortuus fueris, etiam
 2 Cor. 1 cum illo pariter viues. Et si socius fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3 Ecce in cruce totum constat, & in moriendo totum iacet: & non est alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi via sanctæ crucis, & quotidianæ mortificationis. Ambula vbi vis, quære quodcūque volueris: & non inuenies altiorem viam suprâ, nec securiorem viam infrâ, nisi viam sanctæ crucis. Dispone & ordina omnia, secundum tuum velle & videre: & non inuenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut inuitè: & ita crucem semper inuenies. Aut enim in corpore dolorem senties aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4 Interdum à Deo relinquêris, interdum à proximo exercitaberis, & quod amplius est, sæpè tibi metipsi grauis eris; nec tamen aliquo remedio vel solatio, liberari seu alleuiari poteris: sed donec Deus voluerit, oportet vt sustineas. Vult enim Deus, vt tribulationē
 sine

sine consolatione, pati discas, & vt illi totaliter te subiicias, & humilior ex tribulatione fias. Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati. Crux ergo semper parata est, & vbique te expectat. Non potes effugere, quocumque cucurreris: quia quocumque iueris, te ipsum tecum portas, & semper te ipsum inuenies. Conuerte te suprà conuerte te infrà: conuerte te extrà, conuerte te intrà: & in his omnibus, inuenies crucem: & necesse est te vbique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

5 Si libenter crucem portas, portabit te, & ducet te ad desideratum finem, vbi scilicet finis patiendi erit, quamuis hinc non erit. Si inuitè portas, onus tibi facis, & te ipsum magis grauas: & tamen oportet, vt sustineas. Si abiicis vnā crucem, aliam proculdubio inuenies, & forsitan grauiorem.

6 Credis tu euadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis sanctorum in mundo, sine cruce & tribulatione fuit? Nec enim Iesus Christus,
Do-

• *Luc. 24.* Dominus noster, vna hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. Oportebat (ait) Christum pati, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam. Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

Iob 7. 7 Tota vita Christi, crux fuit & martyriū: & tu quæris requiē & gaudium? Erras, erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia tota vita ista mortalis, plena est miseriis, & circumsignata crucibus. Et quantò altius quis in spiritu profecerit, tantò grauiores sæpè cruces inuenit: quia exilij sui pœna, magis ex amore crescit.

*2. Co. II
c. 12.* 8 Sed tamen, iste sic multipliciter afflictus, non est sine leuamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere, ex sufferentia suæ crucis. Nam dum sponte se illi subiicit, omne onus tribulationis, in fiduciam diuinæ consolationis conuertitur. Et quantò caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus ampliùs per internam gratiam roboratur. Et nonnumquam in tantum confortatur, ex affectu tribulationis & aduersitatis, ob amo-

ob amorem cōformitatis crucis Christi, vt se sine dolore & tribulatione esse non vellet: quoniam tantò se acceptiorem Deo credit, quantò plura & grauiora, pro eo perferre potuerit. Nō est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest & agit in carne fragili: vt quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc feruore spiritus aggrediatur & diligat.

9 Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare & seruituti subiicere: honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despiciere & despici optare: aduersa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad te ipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris. Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo, & subiicientur ditioni tuæ, mundus & caro. Sed nec inimicum diabolium timebis, si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus. 1. Cor. 3

10 Pone te ergo, sicut bonus & fidelis seruus Christi, ad portandam viriliter crucē Domini tui, pro te ex amore crucifixi. Præpara te, ad toleranda
multa

multa aduersa & varia incommoda, in hac misera vita: quia sic tecum erit, vbicumque fueris: & sic reuera inuenies, vbicumque latueris. Oportet ita esse: & non est remedium euadendi à tribulatione malorum & dolore, quam ut *Mat. 20* *Ioã. 18.* patiaris. Calicem Domini affectanter bibe, si amicus eius esse, & partem cum eo habere desideras. Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit. Tu verò, pone te ad sustinendum tribulationes, & repura eas maximas consolationes: quia non sunt condignæ passionibus huius temporis, ad futuram gloriam promerendam, e iam si solus omnes posses sustinere.

Rom. 8. *Gal. 6.* 11 Quādo ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc benè tecum esse æstima, quia inuenisti paradysum in terra. Quādiu pati graue tibi est, & fugere queris; tam diu malè habebis, & sequetur te vbique fuga tribulationis.

12 Si popis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum & moriendū, fiet citò meliùs, & pacem inuenies. *1. Cor. 11.* Etiam si raptus fueris, vsq; ad tertium cælum

cælum cum Paulo, non es propterea securatus, de nullo contrario patiendo. Ego (inquit Iesus) ostendam illi, quanta oporteat eum, pro nomine meo pati. *Act. 9.* Pati ergo tibi remanet, si Iesum diligere, & perpetuò illi seruire placet.

13 Vrinam dignus esses, aliquid pro nomine Iesu pati: quàm magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque edificatio esset proximi? Nam patientiam omnes recommendant, quamuis pauci tamen pati velint. Meritò deberes libenter, modicū pati pro Christo, cū multi maiora patiantur pro mundo. *Act. 5.*

14 Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quātò quisque plus sibi moritur, tātò magis Deo viuere incipit. Nemo aptus est ad comprehendendum cælestia, nisi se submiserit ad portādum pro Christo aduersa. Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quàm libenter pati pro Christo. Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo aduersa pati, quàm multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, & omnibus Sanctis conformior. *Ps. 43.*

mior.

mior. Nō enim stat meritum nostrum,
& profectus status nostri, in multis
suauitatibus & consolationibus: sed
potiùs in magnis grauitatibus, & tri-
bulationibus perferendis.

15 Si quidem aliquid melius & vti-
lius saluti hominum, quàm pati fuif-
set, Christus vtique verbo & exemplo
ostendisset. Nam & sequentes se disci-
pulos, omnesque eum sequi cupien-
tes, manifestè ad crucem portandam
Luc. 9. hortatur, & dicit: Si quis vult venire
post me, abneget semetipsum, & tollat
crucem suam, & sequatur me. Omni-
bus ergo perlectis & scrutatis, sit hæc
Act. 14 conclusio finalis: Quoniam per mul-
tas tribulationes, oportet nos intrare
in regnum Dei.

FINIS.

LIBER